

Welkom

LAWYERING

F **AS** F R CHANGE

2022

Een internationale conferentie georganiseerd door _____

Advocaten Zonder Grenzen

Welkom op de conferentie Lawyering for Change 2022 !

We zijn blij om u te mogen verwelkomen op deze twee dagen van uitwisseling, debat en ervaringsuitwisseling. "Lawyering for Change 2022" is een unieke gelegenheid om zo'n brede groep van actoren samen te brengen die zich inzetten voor toegang tot justitie, versterking van de rechtsstaat en bevordering van de mensenrechten.

In het licht van de bedreiging van de burgerlijke ruimte, de individuele vrijheden en de mensenrechten richt de transversale doelstelling van de conferentie "Lawyering for Change 2022" zich op het samenbrengen van degenen die zich inzetten om onrecht in onze samenleving te bestrijden en de mensenrechten te bevorderen. We willen stilstaan bij hun strijd, spreken over hun overwinningen en geleerde lessen, werken aan nieuwe manieren van denken en handelen, de kans geven aan nieuwe netwerken en aanzetten tot samenwerking.

Collaboratieve expertise ontwikkelen via de dynamiek van netwerken staat vandaag centraal bij de identiteit van AdZG. We willen daarom van "Lawyering for Change 2022" de gelegenheid maken waar iedereen hun kennis over specifieke thema's kan verdiepen door de kruisbestuiving

INHOUDSOPGAVE

Praktische informatie en inleiding

Het netwerk Justice ExPEERience

Presentatie van de conferentie

Gedetailleerd programma

Voorstelling sprekers

Dankwoord

tussen sprekers uit verschillende contexten (zie het programma). Naast de thematische sessies zal het evenement ook een gelegenheid zijn om elkaar te ontmoeten, ervaringen uit te wisselen en nieuwe samenwerkingen op te zetten. Voor meer informele contacten zal er ook voldoende tijd zijn, zoals de drink op woensdag 12 oktober om 18 uur in het Grand Hospice, waarop alle deelnemers zijn uitgenodigd (zie de praktische informatie).

Na afloop van de conferentie kan u zich ook inschrijven om lid te worden van het netwerk Justice ExPEERience, en zo alle documentatie ontvangen, de discussies voortzetten en de samenwerking verdiepen (zie het inschrijvingsformulier in bijlage).

We wensen u een verrijkende conferentie vol mooie contacten!

Alvast hartelijk bedankt voor uw aanwezigheid en we bedanken in het bijzonder onze sprekers.

Het team van Advocaten Zonder Grenzen

Dit evenement wordt gesponsord door:

Praktische informatie

De conferentie vindt plaats op woensdag 12 oktober en donderdag 13 oktober in het International Auditorium (Koning Albert II-laan 5, 1210 Brussel) van 8:30 tot 17:30 uur.

In de voormiddag vinden telkens de plenaire sessies plaats, en dit in de grote zaal van het Auditorium. Deze plenaire sessies worden simultaan vertaald in het Frans, Engels en Nederlands, gefilmd en gelivestreamd op Zoom.

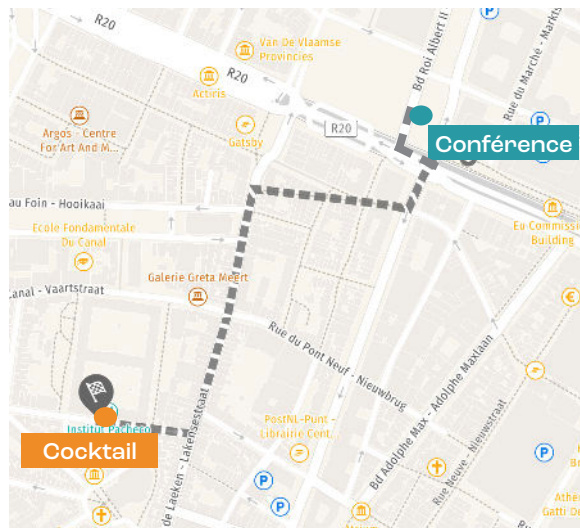
De namiddagen zijn gewijd aan workshops in kleinere groepen die plaatsvinden in 3 zalen:

- In de grote zaal van het auditorium vinden de workshops plaats in grote groepen, met simultaanvertaling en livestream.
- In zalen C en D vinden de workshops plaats in kleinere groepen. Hiervoor moet u zich inschrijven. Deze workshops worden niet vertaald of gelivestreamd.

De drink vindt plaats op woensdag 12 oktober van 18 tot 21 uur in de Grand Hospice-bar (Grootgodshuisstraat 7, 1000 Brussel).

Hier is de reisbeschrijving:

Snacks en eerste drankje aangeboden.

Beleid tegen intimidatie en discriminatie

Advocaten Zonder Grenzen (AdZG) verbindt zich ertoe een veilige omgeving te voorzien voor alle personen die deelnemen aan de conferentie van AdZG, vrij van discriminatie op gelijk welke grond en van pesterijen, met inbegrip van seksuele intimidatie. AdZG hanteert een nultolerantiebeleid ten aanzien van elke vorm van intimidatie tijdens AdZG-evenementen, behandelt alle incidenten ernstig en onderzoekt onmiddellijk alle beschuldigingen van intimidatie en neemt de nodige maatregelen. Alle klachten worden met respect en vertrouwelijkheid behandeld. Niemand zal het slachtoffer worden van een klacht.

Indien u zich gepest voelt of getuige bent van discriminatie of pesterijen, wordt u uitgenodigd om contact op te nemen met de contactpersoon voor Integriteit van AdZG, Emilie Pollie (epollie@asf.be), en/of eender welk AdZG-personeelslid dat aanwezig is op de conferentie. AdZG medewerkers zijn herkenbaar aan hun badges, T-shirts of speldjes en pins getraind om adequaat te reageren.

Onze sociale netwerken

Sluit u aan bij het netwerk **Justice ExPEERience** (<https://www.justiceexperience.org>) om alle documentatie over de conferentie te ontvangen, de thematische discussies voort te zetten en de samenwerkingen te verdiepen tussen de verschillende stakeholders die zich wereldwijd inzetten voor toegang tot justitie en mensenrechten.

Om te registreren, vul het bijgevoegde formulier in en steek het in de doos bij het onthaal van het Auditorium.

Tweet uw opmerkingen en foto's:

#L4C2022 @ASF_NGO

Het netwerk Justice ExPEERience

Justice ExPEERience is een beveiligd online samenwerkingsplatform. Dit platform werd in open source ontwikkeld door het Franse bedrijf Algoo om tegemoet te komen aan de doelstellingen van AdZGinzake de ontwikkeling van expertise, het stimuleren van netwerken, het creëren van praktijkgemeenschappen en samenwerking.

Justice ExPEERience is:

- **Een sociaal netwerk:** iedereen heeft een aanpasbare profielpagina, zodat de leden van het netwerk en hun competenties duidelijk geïdentificeerd kunnen worden. Gebruikers kunnen publiceren op verschillende nieuwsfeeds, die meestal verband houden met een project, een thema en/of een context. Een globale nieuwsfeed bevat de informatie die op het netwerk wordt gedeeld bij afwezigheid.
- **Een internationaal meertalig platform:** met het oog op de openstelling van praktijkgemeenschappen en de oprichting van multidisciplinaire en internationale netwerken is het platform toegankelijk in verschillende talen, waaronder het Engels, het Frans en het Arabisch. Dankzij een responsieve vertaaltool kunnen de publicaties ook in vele talen worden vertaald.
- **Een onafhankelijk en veilig platform:** ontwikkeld in open source en onafhankelijk van grote multinationale digitale spelers, wordt het soeverein gehost op een server in Frankrijk. Justice ExPEERience garandeert een sterke onafhankelijkheid en een betere gegevensbescherming.
- **Een hulpmiddel voor samenwerking:** het platform is opgebouwd uit gedeelde ruimtes waar informatie kan worden gedeeld, inhoud kan worden opgeslagen en mensen samen aan onlinedocumenten kunnen werken. Deze ruimtes hebben drie niveaus van vertrouwelijkheid: open voor alle leden van het netwerk; gesloten, toegankelijk op verzoek; geheim en volledig vertrouwelijk.

AdZG heeft het netwerk Justice ExPEERience opgericht om netwerken te stimuleren en praktijkgemeenschappen uit te bouwen. De ambitie is om stakeholders die strijden voor mensenrechten over de hele wereld met elkaar te verbinden en tegelijkertijd te garanderen dat hoge normen op het gebied van ethiek en gegevensbeveiliging in acht worden genomen. Aan het einde van de conferentie zullen verschillende ruimtes worden gecreëerd en aangevuld in functie van de behandelde thema's en onderwerpen, zodat de discussies, de uitwisseling van ervaringen en de uitwisseling van informatie kunnen worden voortgezet.

Veel van de sessies, met name de workshops, zijn inderdaad gericht op samenwerking, om de uitwisseling en het delen van expertise en ervaring aan te moedigen. Het zou jammer zijn als aan deze uitwisseling na afloop van de conferentie een einde kwam. Daarom raden we u ook aan lid te worden van het netwerk Justice ExPEERience, zodat u zich kunt aansluiten bij de groepen die zich richten op de verschillende onderwerpen die zullen worden besproken, zodat iedereen de lijst van sprekers en nuttige documentatie kan vinden, en zo de uitwisselingen in de komende weken en maanden kan voortzetten.

Sluit u aan bij het netwerk Justice ExPEERience !

<https://www.justiceexperience.org>

Om te registreren, vul het bijgevoegde formulier in en steek het in de doos bij het onthaal van het Auditorium.

Als u er later aan denkt, na afloop van de conferentie, dan kunt u zich nog steeds inschrijven door te mailen naar: info@justiceexperience.org

Presentatie van de conferentie

Lawyering for Change 2022 is de tweede editie van deze internationale conferentie georganiseerd door Advocaten Zonder Grenzen. Het is de bedoeling een groot aantal actoren samen te brengen die zich inzetten voor de toegang tot justitie en de verdediging van mensenrechten - onderzoekers, juristen, advocaten, activisten en actoren uit het maatschappelijk middenveld, donoren, internationale organisaties, enz. - om stil te staan bij de belangrijkste hedendaagse uitdagingen en kwesties op dit vlak.

Tijdens de conferentie "Lawyering for Change 2022" zullen deze uitdagingen worden besproken en zal worden getracht de juridische hefboomen voor verandering in de schijnwerpers te plaatsen. Alle sessies zullen rond drie hoofdthema's worden georganiseerd:

- **Empowering for Change**, voor een diepgaande analyse van acties rond legal empowerment en de rol die ze spelen bij de ondersteuning van bevolkingsgroepen, met name die zich in kwetsbare toestanden bevinden, in het licht van schendingen van hun rechten, en hen tot actor van maatschappelijke verandering maken;
- **Lawyering for Change**, dat tot doel heeft de plaats van de advocaat en de juridische pratici bij deze verandering in vraag te stellen en nieuwe manieren aan te reiken om de rechten van het individu te verdedigen, met name door samenwerkingsverbanden aan te gaan met gerechtelijke en buitengerechtelijke actoren;
- **Advocating for Change**, om de belangrijke rol van de pleitbezorging, zowel op juridisch als op politiek vlak, te herpositioneren bij het tweebrengen van maatschappelijke veranderingen.

Op basis van deze drie pijlers stellen we de rol van de rechtssystemen en rechtsactoren ter discussie. Hierbij is het belangrijk dat ervaring en kennis kunnen worden uitgewisseld zodat multilaterale samenwerkingsverbanden tot stand komen en versterkt worden tussen alle stakeholders die werken aan meer rechtvaardige samenlevingen waarin de mensenrechten worden geëerbiedigd.

Het vierde thema staat stil bij de impact van de digitalisering in de strijd voor de mensenrechten. Nieuwe technologieën en digitalisering spelen een steeds grotere rol in onze samenlevingen, ook justitie en ontwikkelingssamenwerking ontsnappen er niet aan. Daarom moet de balans worden opgemaakt en moeten de kansen, maar ook de uitdagingen en bedreigingen die digitale en nieuwe technologieën vandaag met zich meebrengen bij de verdediging van mensenrechten en de toegang tot justitie, beter worden afgebakend.

Tijdens kleinere workshopsessies zullen deze verschillende onderwerpen vanuit specifieke thematische invalshoeken worden belicht. Hierdoor zal men concreet kunnen reflecteren en ageren. De workshops zullen stilstaan bij geweld tegen vrouwen, migrantenrechten, het beheer van natuurlijke hulpbronnen, postkoloniaal onrecht, de impasse in het gevangeniswezen, de krimpende burgerlijke ruimte, wetswinkels en samenwerkingsverbanden gericht op transitionele justitie.

PROGRAMMA

Woensdag 12 oktober

9u OPENING VAN DE CONFERENTIE

FR / EN / NL

Auditorium

- **Peter Callens**, Voorzitter van de Orde van Vlaamse Balies
- **Pierre Sculier**, Voorzitter van Avocats.be
- **Patrick Henry**, Voorzitter van Advocaten Zonder Grenzen

9u30 EMPOWERING FOR CHANGE - plenaire

FR / EN / NL

Auditorium

Hoe kan legal empowerment fungeren als hefboom voor burgerparticipatie?

Moderator : Chantal Van Cutsem - Algemeen directrice, AdZG (België)

- **Sana Ben Achour** - Hoogleraar publiek recht, voorzitter van Beity (Tunesië)
- **Julien Moriceau** - Onderzoeker, INANGA (Mauritius)
- **Irene Anying** - Country Director in Oeganda, AdZG (Oeganda)
- **Katia Melis** - Advocaat en lid van Casa Legal (België)

In de strijd tegen onrecht in onze huidige samenleving is het van essentieel belang dat rechtzoekenden weer centraal komt te staan in processen voor de verwezenlijking van hun rechten. Talrijke initiatieven voor 'legal empowerment' beogen de slagkracht van individuen en gemeenschappen te versterken. Echter, zijn deze legal empowerment-acties voldoende participatief om bij te dragen tot een volwaardige juridische emancipatie van de begunstigden?

De plenaire zitting «Empowerment for Change» zal actoren van het middenveld, de academische sector en geëngageerde advocaten samenbrengen om het effect en de beperkingen van legal empowerment initiatieven te analyseren en te begrijpen hoe deze kunnen bijdragen tot de sociale, politieke en economische emancipatie van gemarginaliseerde burgers en gemeenschappen.

11u KOFFIEPAUZE (hapjes en drankjes)

11u30 LAWYERING FOR CHANGE - plenaire

FR / EN / NL

Auditorium

De plaats van de advocaat als actor van verandering

Moderator : Jennifer Troncoso, Country Director in DRC, AdZG (DRC)

- **Nicolas Ferran** - Manager strategische geschillen, OIP (Frankrijk)
- **Wahid Ferchichi** - Hoogleraar publiek recht, voorzitter van de ADLI (Tunesië)
- **François Godbout** - Programmamanager bij PALU (Tanzania)
- **Sandra Cossart** - Algemeen directrice van Sherpa (Frankrijk)

Advocaat (zelfstandig naamwoord): "In het recht is een advocaat een jurist wiens traditionele taken erin bestaan zijn of haar cliënten, natuurlijke of rechtspersonen, in rechte te adviseren, te vertegenwoordigen, bij te staan en te verdedigen door voor hun rechten te pleiten."

Met een dergelijke definitie lijkt activisme voor sociale verandering niet tot het prerogatief van een advocaat te behoren. Toch kan het recht worden gemobiliseerd en een krachtig instrument zijn om verandering tot stand te brengen. Welke rol kunnen advocaten - hier opgevat in de ruime betekenis van ieder persoon die in zijn beroepsactiviteit het recht mobiliseert - spelen bij publieke bewustmaking, het tot leven brengen en het omzetten van rechterlijke beslissingen in effectieve veranderingen in de maatschappij, en het begeleiden van de transformatie van burgers binnen een rechtvaardiger en billijkere samenleving?

In de plenaire sessie «Lawyering for Change» zullen vier beoefenaars van juridische beroepen dit thema belichten en concrete ervaringen delen over de betrokkenheid van advocaten bij sociale strijd, over hoe juridische mobilisaties een sociale en politieke impact hebben gehad, en over samenwerkingsverbanden tussen gerechtelijke en buitengerechtelijke actoren die de sociale impact van gerechtelijke beslissingen hebben versterkt.

13u LUNCHPAUZE (broodjes en drankjes)

14u WORKSHOPSESSIE (3 keuzes)

1

Welke gerechtelijke en niet-gerechtelijke instrumenten zijn er nodig om geweld tegen vrouwen doeltreffender te bestrijden?

FR / EN / NL

Auditorium

Moderator : **Insaf Bouhafs** - Programmamacoördinatrice, AdZG (Tunesië)

- **Sharon Lucima** - Monitoring & evaluation manager, AdZG (Oeganda)
- **Gonzague Dupas** - Juridisch adviseur, AdZG Canada (Frankrijk)
- **Gaëtane De Crayencour** - Advocaat en lid van Fem&Law (België)

Het Verdrag van de Raad van Europa inzake de voorkoming en bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (het Verdrag van Istanbul) erkent weliswaar dat geweld tegen vrouwen structureel op gender gebaseerd is maar verbiedt het gebruik van bemiddeling en verzoening als alternatieve geschillenbeslechting. Toch kan de zogenaamde «formele» rechtspraak, door haar organisatie en toepassing, dezelfde structurele en patriarchale patronen reproduceren die men juist tracht te voorkomen door de «informele» rechtspraak te vermijden.

Welke weg naar rechtvaardigheid kan er bestaan in samenlevingen waar de mannelijke overheersing gebaseerd is op traditie, kapitalisme, cultuur en religie? Wat zijn de wegen naar gerechtigheid voor vrouwelijke slachtoffers van geweld en op welke obstakels stuiten zij, zowel in het Noorden als in het Zuiden? Welke formele en informele rechtsinstrumenten kunnen worden gebruikt om de meervoudige realiteit van dit geweld concreet aan te pakken?

2

Welke middelen om het koloniaal en postkoloniaal onrecht aan te kaarten?

Frans
Zaal C

Moderator : **Valérie Arnould** - Legal & policy advisor Transitional Justice, ASF

- **Sihem Ben Sedrine** - mensenrechtenactivist en voorzitter van de Commissie voor waarheid en waardigheid (Tunesië)
- **Georgine Dibua Mbombo** - Oprichter van Bakushinta (België)

Gerechtigheid, herstel en erkenning van koloniaal onrecht alsmede de aanpak van de hedendaagse structurele onrechtvaardigheden die voortvloeien uit het kolonialisme, vormen al meerdere decennia een centrale eis van de slachtoffers uit gekoloniseerde landen en diaspora burgers. Voormalige koloniale landen beginnen nu pas echter actief op deze kwesties te werken. Voorbeelden hiervan zijn de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, België, Canada, Duitsland, Nederland en Australië.

Deze workshop is gericht op het delen van ervaringen omtrent sociale mobilisatie voor gerechtigheid voor het koloniale verleden en de structurele onrechtvaardigheden die daaruit voortvloeien. Het doel zal ook zijn na te denken over de mogelijke samenwerking en de coalities die kunnen worden uitgebouwd tussen verschillende actoren (juristen, academici, activisten, organisaties van het middenveld...), zowel in het Noorden als in het Zuiden.

3

Verdediging van de rechten van migranten in het Middellandse Zeegebied door een sterke Noord-Zuid-samenwerking

Frans

Zaal D

Moderator : Zeineb Mrouki - Programmacoördinator, AdZG (Tunesië)

- **Giorgia Linardi** - Advocacy en juridisch adviseur, Seawatch (Italië)
- **Diletta Agresta** - Projectcoördinator, ASGI (Italië)
- **Sara Prestianni** - Onderzoeker en programmamedewerker migratie bij Euromed Rights (België)
- **Sami Adouani** - Lid van de raad van bestuur van het FTDES (Tunesië)

De Middellandse-Zeeregio is het centrum geworden van spanningen rond migratie en het symbool van de schending van de mensenrechten van vluchtelingen, asielzoekers en migranten. Deze schendingen vinden plaats zowel in de landen van doorreis als van bestemming, en zijn grotendeels het gevolg van uitbestedingsmechanismen opgericht door Europese landen die het migratiebeheer delegeren aan doorreislanden. Deze laatste hebben geen adequaat opvangsysteem en bevoordelen bovendien een veiligheids- en criminaliseringsaanpak van migratie.

In het licht van deze transnationale dynamiek van systematische schending van de rechten van migranten wil deze workshop de ervaringen van de actoren in het veld mobiliseren om bij te dragen tot de versterking van de banden tussen maatschappelijke organisaties en verenigingen uit het noorden en het zuiden van het Middellandse Zeegebied, teneinde schendingen beter te voorkomen en de toegang tot de rechten van migranten te verbeteren.

15u20 KOFFIEPAUZE (hapjes en drankjes)

15u40 WORKSHOPSESSIE (2 keuzes)

1

Coalities als katalysator van verandering op het vlak van transitional justice

FR / EN / NL

Auditorium

Moderator : **Valérie Arnould** - Legal & Policy Advisor Transitional Justice, AdZG

- **Khayem Chemli** - Advocacy Officer, AdZG (Tunesië)
- **Thérèse Kulungu** - Advocaat en coördinator werkgroep overgangsrecht (DRC)
- **Ram Bandhari** - Medeoprichter van het, INOVAS (Nepal)
- **Elisabeth Baumgartner** - Key Expert n°1, EU Facility on Justice in Conflict and Transition (België)

De civiele maatschappij speelt een sleutelrol in het waarborgen van de effectieve participatie en toe-eigening van transitional justice processen door burgers. De betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld is essentieel zowel bij het opzetten van deze mechanismen als bij het toezicht houden op de integriteit van het proces gedurende alle implementatie fases. Het opbouwen van coalities binnen de civiele maatschappij kan helpen de stem van slachtoffers te bekrachtigen en ervoor te zorgen dat zij deelnemen aan processen van transitional justice. Zulke coalities lijden soms echter onder een gebrek aan duidelijke strategische richting en ondervinden moeilijkheden om het engagement op lange termijn te handhaven.

Deze workshop zal actoren uit het Noorden en het Zuiden samenbrengen die zich met deze kwesties bezighouden. Het doel is om de voorwaarden voor het opbouwen van doeltreffende coalities voor transitional justice te verkennen en om een praktijkgemeenschap te ontwikkelen waarbinnen kennis en ervaring inzake coalities voor transitional justice kunnen worden uitgewisseld.

2

De impasse in het gevangeniswezen doorbreken: het overheidsbeleid herbekijken op grond van waarnemingen uit de praktijk

Frans

Zaal D

Moderator : **Bruno Langhendries** - Head of strategic support, AdZG (België)

- **Sarah Grandfils** - Onderzoeker en lid van de CCSP (België)
- **Carole Berrih** - Onderzoeker, consultant gespecialiseerd in detentie (Frankrijk)
- **Sana Ben Achour** - Hoogleraar publiek recht, voorzitter van Beity (Tunesië)
- **Romain Ravet** - Regionaal directeur in Oost-Africa, AdZG (Oeganda)

De gevangenis is een van de meest betwiste instellingen ter wereld, vooral vanwege het massale en systematische gebruik ervan. Opsluiting blijft echter het instrument bij uitstek in de strijd tegen criminaliteit, en genereert regelmatig staatsgeweld. Na een inventarisatie van het gevangenisstelsel, zal deze workshop ingaan op pleitbezorgingsdynamieken in het Noorden en het Zuiden (wat kan worden gedaan? hoe best te handelen? hoe zich ontvankelijk opstellen?) en zal de mogelijke verantwoordelijkheid van internationale actoren uit de ontwikkelingssector in vraag worden gesteld.

17u Einde van de eerste dag

18u Drink

- Locatie: Grand Hospice (7 rue du Grand Hospice, 1000 Brussel)
- Uren: 18u-21u
- Snacks & 1 drankje aangeboden

Donderdag 13 oktober

9u OPENING VAN DAG 2

FR/EN/NL

Auditorium

- **Chantal Van Cutsem**, Algemeen directrice bij AdZG

9u30 ADVOCATING FOR CHANGE - plenaire

FR/EN/NL

Auditorium

Welke pleitbezorging zorgt voor effectieve maatschappelijke verandering?

Moderator : **Antonio Mangarella**, Regionaal directeur Euromediterrane regio, AdZG

- **Maria Arena** - Lid van het Europees Parlement (België)
- **Soheila Comminos** - Senior programmamedewerker bij Open Society Foundations (Verenigde Staten)
- **Sara Prestianni** - Onderzoeker en programmamedewerker migratie en asiel, Euromed (België)
- **Ali Idrissa** - Verdediger van de mensenrechten en nationaal coördinator bij ROTAB (Niger)

Terwijl de wereld steeds meer onderling verbonden en afhankelijk wordt, rijzen er nieuwe, bij uitstek politieke, mondiale vraagstukken op. Het maatschappelijk middenveld tracht zich deze vraagstukken toe te eigenen opdat ze niet volledig aan politieke en economische actoren zouden worden overgelaten. Aan de hand van concrete voorbeelden zal deze plenaire sessie trachten de voorwaarden voor een succesvolle pleitbezorgingstrategie te identificeren, door verschillende actiemethoden voor te stellen die tot concrete veranderingen in het overheidsbeleid hebben geleid. Mondiale vraagstukken zoals de criminalisering van armoede, migratie en de verantwoordelijkheid van economische actoren zullen aan bod komen.

11u KOFFIEPAUZE (hapjes en drankjes)

Welke plaats voor de digitalisering in de strijd voor mensenrechten? Kansen, uitdagingen en beperkingen

Moderator : Justine Dofal - Justice ExPEERience Coordinator, AdZG (België)

- **Cherif El Kadhi** - Beleidsanalist voor Access Now in de MENA-regio (Tunesië)
- **Gerald Abila** - Oprichter van Barefoot Law (Oeganda)
- **Brianne McGonigle Leyh** - Universitair hoofddocent mensenrechten en mondiale rechtvaardigheid (Nederland)

Uitdagingen opgeworpen door de digitalisering zijn steeds meer aanwezig op het gebied van justitie, veiligheid en ontwikkeling. Hoewel nieuwe technologieën zeker nieuwe mogelijkheden bieden en instrumenten kunnen zijn om de toegang tot het recht en de rechter te verbeteren, vormen zij ook nieuwe bedreigingen voor de mensenrechten. Hoe kunnen we er voor zorgen dat het gebruik van digitale technologieën de mensenrechten en de versterking van de rechtsstaat ten goede komt? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat deze digitale ontwikkeling een middel is voor meer inclusiviteit en participatie? Door de uitwisseling van praktijkervaringen, onderzoeken en studies wil deze plenaire sessie de contouren uitzetten van een gebruik van digitale technologieën in projecten ter versterking van rechtstoegang, dat redelijk en ethisch is evenals de mensenrechten en individuele vrijheden eerbiedigt.

13u LUNCHPAUZE (broodjes en drankjes)

14u WORKSHOPSSESSIE (3 keuzes)

1 Toegang tot justitie in de context van een krimpende burgerlijke ruimte

FR / EN / NL
Auditorium

Moderator : Longin Baranyiziye - Programmacoördinator AdZG (Oeganda)

- **Wahid Ferchichi** - Hoogleraar publiekrecht, voorzitter van ADLI (Tunesië)
- **Tristan Wibault** - Advocaat bij de balie van Brussel (België)
- **Nicole Kaneza** - Medewerker strategische geschillenbeslechting, AdZG (Oeganda)
- **Ali Idrissa** - Verdediger van de mensenrechten en nationaal coördinator bij ROTAB (Niger)

Overall worden de autoritaire neigingen van staten sterker en krimpt de burgerlijke ruimte. Ondanks de institutionele en sociaal-economische verschillen tussen contexten kan men ook een aantal overeenkomsten vast stellen: intimidatie of arrestatie van vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld en mensenrechtenactivisten, verbod op demonstraties, gewelddadige repressie door de politie, sterke inmenging van de uitvoerende macht in het functioneren van de rechterlijke macht, enz. De maatregelen die regeringen overall ter wereld hebben genomen in reactie op de wereldwijde Covid-19 pandemie crisis Covid-19 hebben deze ontwikkelingen verergerd.

Welke vormen neemt deze vernauwing van de burgerlijke ruimte aan? Wat zijn de gevolgen voor de rechtstoegang en de verdediging van de mensenrechten? Door het uitwisselen van praktijkervaringen in activisme voor rechtstoegang in een context van krimpende burgerlijke ruimte, beoogt deze workshop mogelijke gerechtelijke en buitengerechtelijke oplossingen voor te stellen en de samenwerkingsverbanden te versterken tussen actoren die zich inzetten voor rechtstoegang en mensenrechten.

2 De (on)doeltreffendheid van rechtsmiddelen bij het beheer van natuurlijke rijkdommen

Engels
Zaal C

Moderator : Grazia Scocca - Legal & Policy Advisor Business & Human Rights, AdzG

- **Antonio Manganella** - Regionaal directeur Euromed, AdZG (Tunesië)
- **Deus Valentine** - Uitvoerend directeur en medeoprichter van het Centrum voor Strategische Procesvoering (Tanzania)
- **Léa Kulinowski** - Juridisch medewerker bij Amis de la Terre (Frankrijk)

Goed beheer van natuurlijke rijkdommen vereist het waarborgen van rechten, de participatie van de betrokken bevolkingsgroepen en het delen van de beslissingsbevoegdheid, alsmede het toegang hebben tot rechtsmechanismen om conflicten op te lossen en genoegdoening te krijgen. In veel contexten van exploitatie van natuurlijke rijkbronnen zijn deze garanties echter ver te zoeken. Op basis van de uitwisseling van concrete ervaringen tussen belanghebbenden beoogt deze workshop uitdagingen te belichten, aanbevelingen te formuleren en te werken aan de ontwikkeling van nieuwe strategieën om de toegang tot doeltreffende rechtsmiddelen te waarborgen.

3

Hoe kunnen jongeren via rechtswinkels ertoe aangezeten worden om dragers van verandering te zijn?

Frans
Zaal D

Moderator: Arnaud Dandoy - Knowledge & Learning Manager, AdZG (Tunesië)

- **Fathiya Saidi** - Algemeen secretaris van UAF in Tanger (Marokko)
- **Younous Arbaoui** - Assistent professor bij Vrije Universiteit Amsterdam (Nederland)
- **Ulrich Stege** - Directeur van het IUC Klinisch Juridisch Onderwijsprogramma (Marokko)
- **Titouan Berhaut-Streel** - Equality Law Clinic, ULB (België)

In vele contexten stelt AdZG vast dat de bevolking zich afkeert van de staatsrechtspraak. Er heerst traagheid, de gerechtelijke garanties worden niet gerespecteerd, rechterlijke beslissingen worden beïnvloed door de uitvoerende macht, enz. Bij deze vaststellingen wordt zelden de nadruk gelegd op de advocaat, die nochtans een belangrijke rol speelt in het waarborgen van effectieve toegang van burgers tot hun rechten en het rechtstelsel. Het opleidingsproces voor advocaten is namelijk erg selectief en duur, en de inhoud van de opleiding zelf, die gebaseerd is op theorie en doctrine, biedt te weinig praktische opleiding. In sommige contexten staat ze zelfs volledig los van de stand van kennis en de behoeften van kwetsbare bevolkingsgroepen. Geconfronteerd met deze situatie hebben veel actoren gekozen voor het model van rechtswinkels om rechtsbehoevenden te begeleiden en te adviseren. Deze rechtswinkels hebben een dubbele educatieve en sociale functie. Deze workshop zal trachten de goede praktijken en uitdagingen in kaart te brengen waarmee de verschillende actoren uit het Noorden en het Zuiden die rechtswinkel hebben opgezet zijn geconfronteerd.

15u20 KOFFIEPAUZE (hapjes en drankjes)

Rechtstoegang en de verwezenlijking van mensenrechten herpositioneren als instrumenten voor maatschappelijke en politieke verandering

Moderator : Romain Ravet, Regionaal directeur in Oost-Afrika, AdZG (Oeganda)

- **Sylvia Namubiru Mukasa** - CEO van het LASPNET (Oeganda)
- **Chantal Van Cutsem** - Algemeen directrice bij AdZG (België)
- **Sophia Aziz** - Programme officer bij het US Department of State (US)

Hoe kan de rechtsstaat – een al te vaker verguisd concept – en alsmede het rechtssysteem weer centraal komen te staan in de sociale en politieke beleidsregulering? In deze afsluitende plenaire sessie zal worden getracht mogelijke actiedomeinen te identificeren, op basis van de perspectieven van verscheidene betrokken actoren (beleidsmakers, het middenveld en ontwikkelingspartners) en aan de hand van een reeks structurerende vragen: Hoe kan de rol van de publieke dienst van justitie in staten worden geconsolideerd? Hoe kan justitie beter voldoen aan de verwachtingen van de burgers? Welke strategieën voor officiële ontwikkelingshulp moeten worden gebruikt om het rechtsstaatparadigma te doen gelden?

17u EINDE VAN DE CONFERENTIE

Sluit u aan bij het netwerk
JUSTICE EXPERIENCE
(vul het formulier in)

Tweet uw opmerkingen en:
#L4C2022 @ASF_NGO

Empowering Lawyering Advocating

FOR CHANGE

PRESENTATIE VAN DE SPREKERS

Gérald ABILA is een Oegandese advocaat en pionier bij de juridische innovatiebeweging in Afrika.

Hij is de oprichter van Barefoot Law dat, door het innovatieve gebruik van digitale technologie, mensen in staat stelt juridische oplossingen te ontwikkelen voor hun specifieke behoeften.

Gérald is ervan overtuigd dat toegang tot justitie voor iedereen fundamenteel is voor een rechtvaardige, billijke en bloeiende samenleving en dat nieuwe en opkomende technologieën een belangrijke rol kunnen spelen om dit doel te bereiken.

Sami ADOUANI vertegenwoordigt de Tunesische vereniging FTDES - Forum Tunisien pour les Droits Economiques et Sociaux.

Opgeleid als econoom en binnen de stuurgroep van de vereniging belast met migratiekwessies, heeft hij een achtergrond in de dialoog met meerdere actoren en de verdediging van de rechten van migranten.

De FTDES coördineert met partnerorganisaties aan beide zijden van de Middellandse Zee de documentatie van de situatie van migranten die

in Tunesië wonen en van Tunesiërs die proberen over te steken. De vereniging beheert ook een waarnemingspost en publiceert een jaarverslag waarin de situatie van illegale migratie in Tunesië wordt beschreven.

Diletta AGRESTA is verantwoordelijk voor de operationele coördinatie van het project Sciabaca & Oruka voor de Associazione Studi Giuridici Immigrazione (ASGI), waar ze het netwerk onderhoudt met Afrikaanse organisaties die betrokken zijn bij de presentatie van gezamenlijke strategische acties en waar ze onderzoek en analyse verricht naar het Europese beleid van de externalisatie van de buitengrenzen in Afrika.

Diletta is al enkele jaren betrokken bij de juridische ondersteuning en begeleiding van asielzoekers en vluchtelingen in Italië.

Irene Winnie ANYING is momenteel landenverantwoordelijke van Advocaten Zonder Grenzen in Oeganda. Voordat ze ASF vervoegde, werkte ze meer dan 10 jaar rond mensenrechten en toegang tot justitie. Ze werkte voor het USAID -SAFE programma als adviseur rond toegang tot justitie en voor Human Rights Focus als mensenrechtenverantwoordelijke.

Irene doet onderzoek naar legal empowerment, rechtsstaat en toegang tot justitie. Ze heeft Internationaal mensenrechtenrecht gedoceerd aan de rechtsfaculteit van de Universiteit van Gulu (Oeganda) en ze is ingeschreven als advocate bij het Hooggerechtshof van Oeganda.

Younous ARBAOUI is assistent-professor bij het Amsterdam Centre for Migration and Refugee Law. Zijn huidige onderzoek richt zich op het Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration (GCM). Arbaoui is tevens voorzitter van de Clinique Juridique Hijra Maroc en coassistent binnen de Migration Law Clinic van de Vrije Universiteit Amsterdam.

Ram Kumar BANDHARI is een mensenrechtenactivist uit Nepal, die het Network of Families of the Disappeared in Nepal (NEFAD) heeft opgericht om slachtoffergeoriënteerde transitionele justitie te bevorderen. Ram is een van de belangrijkste pleitbezorgers van een systeem van transitionele justitie dat rekening houdt met de behoeften van familieleden, en een van de sterkste stemmen op federaal niveau

ter ondersteuning van slachtoffergerichte transitionele justitie en herstelinspanningen. Hij heeft meer dan vijftien jaar ervaring met het mobiliseren van mensen in Nepal en in Zuid-Azië. In de jaren daarna is hij een pionier geworden van een groot aantal technieken voor lokaal activisme, mobilisatie, campagne en netwerking. Hij heeft ook petitie geleid bij het VN-Mensenrechtencomité, de VN-werkgroep inzake gedwongen of onvrijwillige verdwijningen en het Nepalese Hooggerechtshof. Ram is ook beleidsanalist bij lokale overheden in Nepal.

Sophia AZIZ is Senior Program Officer voor Noord-Afrika bij het "Bureau of Democracy, Human Rights and Labor" (DRL) van het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken. Ze beheert de portefeuille Noord-Afrika sinds 2015.

Voordat ze bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken kwam, werkte Sophia met internationale NGO's om programma's voor mensenrechten en economische empowerment in het Midden-Oosten en Noord-Afrika op te zetten en uit te voeren.

Maria ARENA, voormalig federaal minister in België, werd in 2014 verkozen tot lid van het Europees Parlement. In het Europees Parlement maakt ze deel uit van de Fractie van de Progressieve Alliantie van Socialisten en Democraten en is ze verantwoordelijk voor de Commissie internationale handel en de Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid.

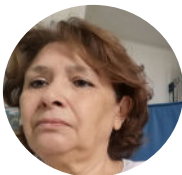
Elisabeth BAUMGARTNER is Senior Programme Manager binnen het programma Constitution-Building van het International Institute for Democracy and Electoral Assistance (International IDEA). Als referentiedeskundige is ze verantwoordelijk voor het consortium «Facility on Justice in Conflict and Transition» voor de Europese Unie. Het consortium verleent, in samenwerking met haar leden, steun op het

vlak van transitionele justitie en constitutionele versterking in verschillende contexten. Elisabeth is advocaat gespecialiseerd in internationaal strafrecht en transitionele justitie. Voordat ze bij International IDEA kwam, leidde ze het programma "Dealing with the Past" bij Swisspeace. Voordien werkte Elisabeth Baumgartner ook voor het Internationale Rode Kruiscomité in Afrika en Zuid-Amerika, als advocate voor de Procureur van de Special Court in Sierra Leone, en als advocate in Zwitserland. Ze doceert internationaal strafrecht aan de Universiteit van Luzern en publiceert regelmatig over zaken rond transitionele justitie.

Sana BEN ACHOUR is hoogleraar en onderzoeker aan de rechtenfaculteit in Tunis. Ze richt haar onderzoek op vier gebieden: stadsplanning en erfgoedbescherming, rechtsgeschiedenis en politieke instellingen, genderstudies en vrouwenrechten in islamitische landen, en democratische kwesties en openbare vrijheden. Als activiste die sinds de jaren zeventig betrokken is bij de feministische en democratische

beweging, heeft Sana Ben Achour deelgenomen aan de oprichting van verschillende organisaties, zoals de Tunesische Vereniging van Democratische Vrouwen, waarvan ze voorzitter was, de Vereniging van Universitaire Vrouwen voor Onderzoek en Ontwikkeling en de Nationale Raad voor Vrijheden. Ook richtte ze in 2011 de vereniging BEITY op, die zich inzet voor vrouwen die het slachtoffer zijn van discriminatie, geweld en uitsluiting. Gezien de toenemende bedreigingen van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht in Tunesië sloot ze zich in 2022 aan bij het Nationaal Comité voor de Verdediging van de Onafhankelijkheid van de Rechterlijke Macht om magistraten te begeleiden die door de willekeurige schorsingsmaatregelen worden getroffen en om een denkoefening op gang te brengen over de hervorming van het Tunesische rechtsstelsel.

Sihem BEN SEDRINE is schrijfster, journaliste en deskundige op het gebied van transitionele justitie. Ze is een leidende figuur in de strijd voor de mensenrechten in Tunesië en ze zet zich al meer dan drie decennia in om schendingen aan de kaak te stellen en vrijheden te verdedigen. Onder het despotische regime van Ben Ali werd ze gevangen gezet en vervolgd. Na de revolutie van 2011 zette ze haar

strijd voor mensenrechten, vrouwenrechten en vrijheid van meningsuiting voort. Van juni 2014 tot december 2018 was Sihem Bensedrine voorzitter van de «Instance vérité et dignité» die de wet op transitionele justitie heeft uitgevoerd en een uitgebreid verslag heeft gepubliceerd over mensenrechtenschendingen, inclusief aanbevelingen voor institutionele hervormingen om herhaling te voorkomen. Momenteel is ze voorzitter van de vereniging "Mémoire et citoyenneté".

Titouan BERHAULT STREEL is Master in Internationaal en Publiek recht aan de ULB en Master in Mensenrechten aan de UCL, UNamur en USaint-Louis Bruxelles. Sinds februari 2022 coördineert hij de "Equality Law Clinic" en de "Refugee Law Clinic" in overeenstemming met de praktijkopleidingen die hij geeft bij de Inleiding tot het recht aan de ULB, in de hoedanigheid van assistent. Hij behandelt vooral de vragen die verband houden met het recht op non-discriminatie, en in het bijzonder die welke betrekking hebben op de positieve acties.

Carole BERRIH heeft een dubbele opleiding als advocaat en socioloog. Ze werkt al twintig jaar rond mensenrechten, gevangeniswezen en strafrecht. Na haar functie als hoofd en programmacoördinator voor de bevordering en bescherming van de mensenrechten (2001-2010), richtte ze het adviesbureau Synergies Cooperation op, waarin ze onderzoek, programmaontwikkeling, evaluatie en opleidingsopdrachten uitvoert voor regionale en internationale instellingen en NGO's.

Gespecialiseerd in de strijd tegen slechte gevangenisomstandigheden, richt ze zich op het informele bestuur van penitentiaire inrichtingen en het effect van hun bestuur op de detentieomstandigheden en de rechten van gedetineerden.

Naast haar consultancyactiviteiten doet ze sinds 2019 onderzoek naar het bestuur van Nigerese gevangissen, in het kader van een doctoraat in publiek recht aan de Universiteit van Grenoble/Alpes (laboratorium CERDAP).

Khayem CHEMLI is Research en Advocacy Manager bij AdZG in de Europees-mediterraanse regio. Sinds 2011 is hij betrokken bij de watchdog «Al Bawsala» in Tunesië. Deze organisatie houdt zich, na de Tunesische revolutie, bezig met het monitoren van het overheidsbeleid, de parlementaire prestaties en de lokale overheden in Tunesië.

Na enkele jaren ervaring in een adviesbureau, sloot Khayem Chemli zich aan bij AdZG waar hij van 2018 tot 2021 het project rond transitionele justitie beheerde en de Nationale Coalitie voor de verdediging van transitionele justitie coördineerde.

Soheila COMNINOS werkt als Senior Program Officer binnen het "Global Programs, Special Programs and Crisis Response team" van de "Open Society Foundations" (OSF), gevestigd in Washington DC. Ze kwam in 2016 bij OSF om de portefeuille te beheren van het "Initiative Human Rights Program" over het recht op vrijheid, dat tot doel heeft het beleid dat leidt tot een te grote afhankelijkheid van opsluiting ter discussie te stellen en andere benaderingen van openbare veiligheid te bevorderen. Ze richt zich op transformatieve justitie en empowerment van gemeenschappen die rechtstreeks te maken hebben met het strafrechtelijke systeem. Ze staat ook mee aan de leiding van de regio-overschrijdende campagne van de OSF over de criminalisering van status en activisme. Voordat ze bij OSF kwam, werkte Soheila in de humanitaire sector en leidde ze beschermingsprogramma's van het Internationale Rode Kruiscomité v in Darfur, Irak, Libië en Centraal-Afrika.

Sandra COSSART stond 8 jaar lang aan het hoofd van het programma Globalisering en Mensenrechten van de NGO Sherpa. Ze speelde een belangrijke rol bij het opstellen van de Loi devoir de vigilance, die in maart 2017 in Frankrijk goedgekeurd werd. Ze heeft enkele van de meest innovatieve rechtszaken in de strijd tegen mensenrechtenschendingen door economische actoren opgestart en begeleid. Als advocate van opleiding begon ze haar loopbaan bij internationale organisaties. Vervolgens trad ze in dienst bij een advocatenkantoor en raakte ze tegelijkertijd betrokken bij vluchtelingenorganisaties. In 2002 ontwikkelde ze een consultancybureau in Londen voordat ze bij het Business and Human Rights Resource Centre ging werken.

Gaëtane DE CRAYENCOUR is sinds 2006 advocate aan de Brusselse balie bij het kantoor Alter Egaux. Ze legt zich toe op familierecht, internationaal privaatrecht en vreemdelingenrecht en verdedigt voornamelijk vrouwen die het slachtoffer zijn van geweld, in het bijzonder intrafamiliaal en/of institutioneel geweld. Ze is lid van de vereniging Fem&LAW en heeft gepubliceerd in de "Code commenté de droits des femmes" (Larcier 2020).

Georgine DIBUA MBOMBO is coördinator en projectleider van Bakushinta. De vereniging, opgericht in 2007, werkt aan de valorisatie van de Congolese cultuur. Als dekoloniale gids en trainer werkt ze samen met verschillende Brusselse gemeenten en verenigingen rond de dekolonisatieproblematiek in Brussel en Vlaanderen. Ze maakte deel uit van de werkgroep dekolonisatie van de openbare ruimte die door de Brusselse regering werd opgericht. Ze is ook medeoprichtster van de vzw Fédération des Congolais de Bruxelles en lid van het collectief Cacoburwa, dat de werkzaamheden van de speciale parlementaire commissie belast met de behandeling van het Belgische koloniale verleden opvolgt.

Gonzague DUPAS sloot zich in 2018 aan bij ASF Canada. Hij was juridisch adviseur voor projecten in de Noordelijke Driehoek van Centraal-Amerika en in Mali, in het bijzonder voor projecten ter verdediging van de rechten van vrouwen. Vandaag werkt hij als consultant voor ASF Canada en is hij in Frankrijk gestationeerd om een project in Oekraïne te leiden en de ontwikkelingsinspanningen van de organisatie te ondersteunen. Gonzague Dupas is afgestudeerd in de internationale mensenrechten en heeft gewerkt bij het Kantoor van de Verenigde Naties tegen drugs en misdaad in Dakar en bij de Macedonian Young Lawyers Association.

Cherif EL KADHI is beleidsanalist bij Access Now. Hij is afgestudeerd in computer engineering en hij heeft een bachelor in gegevensbeheer. Gepassioneerd door politiek in een datagestuurde samenleving, werkte hij eerder bij «I Watch», de Tunesische afdeling van Transparency International, als IT- en communicatiemanager voordat hij bij het National Democratic Institute ging werken als medewerker

parlementaire en politieke zaken.

Cherif is ervan overtuigd dat technologie en de hedendaagse politiek nauw met elkaar verbonden zijn en beschouwt de bescherming van digitale rechten bij het ontwerpen en uitvoeren van overheidsbeleid als een juridische en technologische uitdaging.

Wahid FERCHICHI is hoogleraar Publiek recht aan de Universiteit van Carthago en doceert aan de faculteit juridische, politieke en sociale wetenschappen van Tunis, waar hij de afdeling publiek recht leidt, de masteropleiding mensenrechten en internationaal humanitair recht leidt en de legal clinic rond «Gendergerelateerd geweld» coördineert.

Professor Ferchichi richt zijn onderzoek op de individuele vrijheden, de democratische transitie in Tunesië en het milieurecht. Wahid Ferchichi was lid van de nationale onderzoekscommissie naar corruptie en malversaties (2011-2012), lid van de technische commissie voor transitionele justitie (2012-2013), lid van de nationale instantie voor de bescherming van persoonsgegevens (2015-2018), lid van de nationale commissie voor juridische teksten met de grondwet en internationale verdragen (2019-2022).

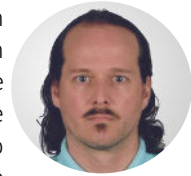
Wahid Ferchichi, oprichter van de vereniging voor de verdediging van de individuele vrijheden (www.adlitn.org), is zeer actief in het maatschappelijk middenveld waar hij de strijd voor de mensenrechten leidt, ook voor minderheden en kwetsbare personen.

Nicolas FERRAN doctor in de rechten, is sinds januari 2011 verantwoordelijk voor de Franse geschillenafdeling van het Observatoire international des prisons. In het kader hiervan stond hij aan de hoofd van een campagne die ertoe geleid heeft dat een dertigtal gedetineerden die in onwaardige omstandigheden gevangen werden gehouden, erin slaagden om op 30 januari 2020 Frankrijk te laten veroordelen door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) wegens een schending van artikelen 3 en 13 van het EHRM.

Hij was ook ongeveer 20 jaar lang betrokken bij de strijd voor de rechten van vreemdelingen (Cimade, Gisti). In 2007 richtte hij de beweging «Amoureux au ban public» op, die tot doel heeft gemengde Franse koppels een mogelijkheid te bieden voor de collectieve mobilisatie ter verdediging van hun rechten en hij zorgde verschillende jaren voor de nationale coördinatie van deze beweging.

François GODBOUT is programmadirecteur bij de Pan African Lawyers Union (PALU). Hij beheert, coördineert en geeft leiding aan projecten met meerdere instanties en werkt samen met hooggeplaatste functionarissen van Afrikaanse intergouvernementele organisaties, de leiding en het lidmaatschap van balies en advocatenverenigingen op het hele continent en een groot aantal internationale maatschappelijke organisaties.

Voordat hij bij PALU kwam, was hij hoofd van programma's bij de East Africa Law Society (EALS) en voerde hij verschillende adviesprojecten uit, zowel in Canada als in Afrika, waaronder het ontwerp en de uitvoering van sociale onderzoeksinstrumenten en beleids- en juridisch onderzoek.

Mr. Godbout is goed thuis in het procederen voor internationale en regionale rechtbanken en tribunalen. Hij werkte mee aan tientallen succesvolle mensenrechtzaken voor het Oost-Afrikaanse Hof van Justitie en het Afrikaanse Hof voor Mensen- en Volkerenrechten en was juridisch medewerker bij het Internationaal Tribunaal voor Rwanda.

Sarah GRANDFILS, lid van het Bureau bij de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen, is gespecialiseerd in het toezicht op gevangenen en de auteur van een praktische gids over de controle op plaatsen waar kinderen van hun vrijheid zijn beroofd. Voordat ze lid werd van een toezichtscommissie en vervolgens van het Bureau, was Sarah advocate en vervolgens coördinatrice van projecten bij verschillende NGO's gespecialiseerd in kinder- en vrouwenrechten, waaronder Défense des Enfants International (DEI) - België.

Sarah is tevens coördinator van de Coalitie van Belgische NGO's voor de bekrachtiging van het Facultatieve Protocol tegen Foltering en andere Wrede, Onmenselijke of Mensonterende Handelingen van de Verenigde Naties.

Ali IDRISSE is een Nigerese mensenrechten- en anticorruptie-activist die er zijn levenswerk van heeft gemaakt om ervoor te zorgen dat de natuurlijke rijkdommen worden beheerd in het belang en ten voordele van de bevolking van Niger.

Hij zet zich al geruime tijd in om een einde te maken aan slecht bestuur van publieke middelen en om te strijden voor rechtvaardige belastingen.

Zijn campagne «Blijf van mijn uranium af» heeft gemeenschappen, kunstenaars, parlementsleden en het (internationale) maatschappelijk middenveld gemobiliseerd om te pleiten voor goed bestuur in de gas-, olie- en mijnbouwsector.

Zijn werk heeft geleid tot een nieuwe mijnbouwwet (2006) en een nieuwe grondwet (2010) waarin staat dat natuurlijke rijkdommen aan het volk toebehoren.

Ondanks dreigende gevangenisstraffen, intimidatie en pesterijen heeft Ali Idrissa gezworen zijn activisme nooit op te geven.

Nicole KANEZA is momenteel Litigation Manager bij Advocaten Zonder Grenzen (Oost-Afrikaanse regio) in Kampala, waar ze verantwoordelijk is voor strategische rechtszaken over mensenrechten. Ze behaalde haar rechtendiploma aan het Instituut voor Politieke Studies in Parijs en een LL.M. in Public International Law aan de Universiteit van Berkeley in Californië.

Ze werkte als onderzoeker bij het Human Rights Center aan de Universiteit van Berkeley in Californië, waar haar focus lag op de vervolging van seksuele en gendergerelateerde misdrijven in het internationaal recht. Ze was ook te gast bij het Internationaal Strafhof in een verdedigingsteam.

Ze heeft ook in verschillende functies gewerkt bij organisaties die zich bezighouden met de vertegenwoordiging van asielzoekers, in het bijzonder gendergebaseerde asielaanvragen, in Parijs.

Léa KULINOWSKI werkt als juriste bij de campagne voor de regulering van multinationals voor Amis de la Terre France. In dit kader houdt ze zich voornamelijk bezig met de rechtsovername tegen de multinational Total. Hierbij focust men zich op de gevolgen en risico's van Total's activiteiten in Oeganda en Tanzania op de mensenrechten en het milieu. Het is de eerste rechtszaak op basis van de Loi devoir

de vigilance van 2017. Léa werkt ook aan de activiteiten van de multinational Perenco in de Democratische Republiek Congo en de geconstateerde vervuilingincidenten in de kustregio Muanda.

Eerder werkte Léa Kulinowski rond internationaal strafrecht in Nederland, Sierra Leone, Tanzania en Rwanda, en rond landroof, vrijheid van meningsuiting en bescherming van mensenrechtenactivisten in Cambodja.

Thérèse KULUNGU is sinds 2009 advocate aan de balie van Zuid-Kivu (Democratische Republiek Congo) en zeer actief in de bevordering van de mensenrechten in de DRC en lid van meerdere verenigingen ter verdediging van de rechten van vrouwen. Ze was met name Secrétaire Exécutive van de "Fondation Panzi-RDC" van 2008 tot 2016 en coördinatrice van de legal clinics van deze stichting. Thérèse

Kulungu was tevens adviseur van het Ministerie van Mensenrechten. Ze heeft in 2021-2022 de werkgroep rond transitionele justitie gecoördineerd en haar diensten als juridisch adviseur verleend aan de Panzi clinic van Kinshasa. Thérèse Kulungu is tot op heden de officiële vertegenwoordiger in Kinshasa van de Nobelprijswinnaar voor de Vrede van 2018, Dr. Denis Mukwege.

Giorgia LINARDI is een expert geworden op het vlak van migratie in het centrale Middellandse Zeegebied. Door haar deelname aan een groot aantal operaties rond maritieme migratiemonitoring en missies ter ondersteuning van migranten in Libië en Tunesië heeft ze heel wat praktijkervaring opgedaan bij zoek- en reddingsacties op zee.

Als voormalige woordvoerder en juridische adviseur voor Sea-Watch en voormalige hoofd van het Italiaanse team, werkt ze momenteel als Advocacy Manager in Libië voor Artsen zonder Grenzen.

Sharon Joy LUCIMA, gediplomeerd statisticus en gespecialiseerd in monitoring en evaluatie, heeft in de loop der jaren een passie ontwikkeld voor data-analyse en resultaatgerichte verslaggeving. Ze heeft gewerkt voor Hub for Investigative Media (HIM), een nationale NGO die actief is in het bevorderen van de kennis over en de toepassing van de Access to Information (ATI) Law 2005 en de Access to Information Regulations 2011 in Oeganda. Momenteel werkt

ze als monitoring- en evaluatiemedewerker voor Advocaten Zonder Grenzen in Oeganda. Ze is gepassioneerd door gegevens en ze gebruikt haar vaardigheden graag om bij te dragen tot de bevordering en bescherming van de mensenrechten van de meest kwetsbare groepen, met name vrouwen en meisjes, door middel van lessen en denkoefeningen.

Antonio MANGANELLA is momenteel regionaal directeur van Advocaten Zonder Grenzen (ASF) voor de Europees-mediterraanse regio. Van 2015 tot 2020 werkte hij als landendirecteur voor Tunesië. Hij is verantwoordelijk voor de uitrol van de acties van de organisatie in de regio, door het ontwikkelen van partnerschappen en strategieën. Antonio is afgestudeerd in Internationale en Diplomatieke Wetenschappen: hij begon zijn studies aan de Universiteit van Bologna en behaalde zijn Master aan de Sorbonne in Parijs.

Antonio heeft samengewerkt met verschillende Franse NGO's zoals CCFD-Terre Solidaire, Aides en Amnesty International France, als medewerker voor pleitbezorging en institutionele relaties, voordat hij in 2014 startte bij AdZG in Tunesië.

Brianne McGONIGLE LEYH is hoogleraar aan de rechtsfaculteit van de Universiteit van Utrecht en aan het Studie- en Informatiecentrum Mensenrechten (SIM), waar ze ook lid is van het Montaigne Centrum voor Rechtsstaat en Rechtspleging.

Ze is gespecialiseerd in mensenrechten, internationaal strafrecht, transitionele justitie, rechten van slachtoffers, en documenteren en behandelen van ernstige mensenrechtenschendingen. Ze maakt deel uit van het interdisciplinaire onderzoeksplatform Contesting Governance. In 2020 lanceerde ze een podcastreeks 'Travelling Concepts on Air' om kwesties van interdisciplinariteit in onderzoek en onderwijs aan te pakken. Naast haar academische werk is ze Senior Peace Fellow bij de Public International Law & Policy Group (PILPG) en lid van het adviescomité van het Nederlands Helsinkicomit .

Katia MELIS is sinds 2010 advocate aan de Brusselse balie en gespecialiseerd in vreemdelingenrecht. Gedreven door haar strijd voor de erkenning van de rechten van deze mensen tegenover de administratieve complexiteit - en voor de mensenrechten in het algemeen - hielp ze in 2019 bij de oprichting van de vzw Casa Legal. Dit is de eerste vzw in België die advocaten en psychosociale hulpverleners

op dezelfde plaats samenbrengt. Net zoals een medisch centrum wil Casa Legal een holistische ondersteuning aanbieden aan de rechtzoekenden.

Julien MORICEAU is jurist en socioloog. Hij heeft 15 jaar professionele ervaring op het gebied van toegang tot justitie en de rechtsstaat, voornamelijk in Centraal-Afrika, de regio van de Indische Oceaan, Zuidoost-Azië en West-Afrika. Julien heeft talrijke kwalitatieve en kwantitatieve veldstudies uitgevoerd: projectevaluaties, perceptie- en praktijkonderzoeken, institutionele diagnoses... Sinds 2013 richt hij zijn onderzoek op lokale rechtspraktijken, juridisch pluralisme en de relatie tussen staat en lokale rechtspraak.

Hij richtte in 2021 het onderzoeksbureau Inanga op, dat advies- en onderzoeksdiensten aanbiedt op het gebied van justitie en governance, onderwijs en lokale ontwikkeling.

Sylvia NAMUBIRU MUKASA is advocate bij het Hooggerechtshof van Oeganda en de huidige Algemeen directrice van het "Legal Aid Service Provider's Network" (LASPNET). Daarvoor werkte ze 5 jaar als magistraat bij de rechterlijke macht van Oeganda, voordat ze toetrad tot de "Uganda Law Society", waar ze in 2010 werd benoemd tot directrice. Met 15 jaar ervaring als manager/bestuurder/

trainer op het vlak van mensenrechten en toegang tot justitie, heeft haar carrière zich voornamelijk gericht op het programmeren en bepleiten van de rechten van kwetsbare en gemarginaliseerde mensen, zoals vrouwen en kinderen.

Sylvia kreeg onlangs de "Service Appreciation Award" voor haar werk voor de rechten van kwetsbare mensen en werd door de "Coutroom Mail" genoemd als een van de 100 meest invloedrijke Afrikaanse vrouwelijke advocaten van 2022.

Sara PRESTIANNI is sinds januari 2022 verantwoordelijk voor de Unité des Programmes Thématiques (migratie en asiel; gender; economische en sociale rechten) bij EuroMed Droits in Brussel. Als specialiste in internationaal migratie- en asielbeleid, concentreerde ze haar onderzoek vanaf 2004 op migratie in het Middellandse Zeegebied en in de Sahelregio, via opdrachten ter plaatse naar de binnen- en

buitengrenzen van deze regio.

Romain RAVET is een specialist in rechtstaat en mensenrechten met meer dan 10 jaar ervaring bij de Verenigde Naties, tal van onderzoekscentra en NGO's. Met een dubbele achtergrond in rechten en sociale wetenschappen begon Romain zijn carrière als onderzoeker en analist en schreef hij verschillende boeken, rapporten en artikelen over conflictbeheersing, justitie en veiligheidshervormingen.

Sinds 2016 is Romain actief bij ASF in verschillende senior managementfuncties. Hij leidde de kantoren in Burundi en Oeganda, voordat hij zijn huidige functie als regionaal directeur voor Oost-Afrika opnam.

Fathiya SAIDI werd in 2006 lid van de Union de l'Action Féministe (UAF), als fondsenwerver en projectleider om vrouwelijke slachtoffers van geweld te ondersteunen en hen te helpen bij hun economische re-integratie. In 2020 werd ze benoemd tot algemeen secretaris van de vereniging.

Met de hulp van de UAF zette ze een legal clinic op in het Annajda-centrum, in Tanger. Tot op vandaag werden meer dan duizend vrouwen die het slachtoffer zijn van geweld opgevangen, psychologisch bijgestaan en juridisch ondersteund. Ze breidde de ervaring in Tanger uit door toe te zien op de implementatie van het model van de legal clini in 8 Annajda-centra in andere UAF-afdelingen in Marokko. Fathiya Saidi stond ook aan de wieg van een bureau voor tewerkstelling en ondernemerschap binnen UAF Tanger, dat sinds 2015 de sociaal-economische bewustwording van vrouwelijke slachtoffers van geweld ondersteunt. Dankzij dit bureau konden een vijftigtal vrouwencoöperaties worden opgericht en bijgestaan en konden meer dan 800 vrouwen en jongeren aan de slag in lokale bedrijven.

Ulrich STEGE is faculteitslid van het International University College of Turin (IUC) en directeur van het IUC Clinical Legal Education Program. Naast zijn functie bij de IUC werkt hij ook als advocaat en is hij lid van de Italiaanse en Duitse balie. Hij was spreker, deskundige en docent in talrijke conferenties, internationale deskundigengroepen en opleidingen voor docenten over onderwerpen zoals Europees recht, asiel- en immigratierecht, mensenhandel en klinisch juridisch onderwijs.

Sinds 2019 werkt hij samen met de Italiaanse vereniging voor juridische studies over immigratie en het MEDEA-project in verband met de rechten van migranten aan de binnengrenzen van de EU. Hij nam deel aan de oprichting van het European Network for Clinical Education, waarvan hij nu secretaris-generaal is.

Deus VALENTINE is Chief Executive Officer van het Center for Strategic Litigation (CSL), de belangrijkste denktank in Oost-Afrika op het gebied van de rechtsstaat, constitutionalisme en openbare geschillen.

Met meer dan tien jaar ervaring in het bevorderen van sociale rechtvaardigheid in de Oost-Afrikaanse regio, sloot Deus zich aan bij zijn collega's om in 2018 CSL op te richten toen er sprake was van het terugdringen van de burgerlijke ruimte in de regio. Sindsdien heeft hij gewerkt aan de oprichting van de instelling en de ontwikkeling van haar allereerste strategie geleid. Zijn passie voor sociale rechtvaardigheid en mensenrechten komt voort uit jaren werken in de Oost-Afrikaanse regio met enkele van de meest gemarginaliseerde gemeenschappen en kwetsbare groepen. Hij heeft gewerkt als onderzoeker, subsidieverstrekker en onafhankelijk adviseur bij talrijke bilaterale en multilaterale agentschappen in Tanzania en Oost-Afrika.

Chantal VAN CUTSEM werkt al 20 jaar voor Advocaten Zonder Grenzen. Ze is nu de algemeen directrice van de organisatie en ze heeft zich beziggehouden met vragen over de toegang tot justitie, de transitionele justitie en vooral de mensenrechten in verschillende landen van het Grote Merengebied in Afrika (waaronder Burundi, Rwanda, DRC en Oeganda), in Noord-Afrika (Tunesië en Marokko) en in Azië.

Voordat ze als juriste ging werken rond de internationale samenwerking voor verschillende organisaties, was ze lid van de balie van Brussel, gespecialiseerd in internationaal strafrecht en in vreemdelingenrecht. Chantal is licentiaat in de rechten van de KULeuven in België.

Tristan WIBAULT is advocaat aan de balie van Brussel sinds 2015 en coördinator van het Europees Juridisch Netwerk voor Asiel (ELENA) voor België. Als voormalig coördinator van het Belgisch Comité voor Vluchtelingen hulp voor de ondersteuning van gedetineerde personen die internationale bescherming zoeken, heeft hij een grote expertise op het gebied van asiel.

Zijn praktijk strekt zich uit tot andere gebieden van vreemdelingenrecht, verblijf en vrij verkeer van personen. Zijn kennis van de grondrechten wordt ook gebruikt in uitleveringszaken.

Tristan Wibault publiceert regelmatig analyses en commentaren over internationaal beschermingsrecht.

DANKWOORD

Dit evenement zou niet mogelijk zijn geweest zonder de financiële steun van onze donors, vooral het **Directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp**, en sponsors: **3R Leboutte & Co** ; **Adverlat** ; **Advocaat N. Van Baelen BVBA** ; **Agio Antwerpen Centrum BVB** ; **Alteryx Law & Mediation** ; **Altius** ; **Arendt Medernach S.A.** ; **Arteo Law SRL** ; **Barreau de Tournai** ; **Buyle Legal SCRL** ; **Cabinet d'avocats Drita Dushaj** ; **Cabinet d'avocats du quartier des libertés** ; **Cabinet d'avocats Louis Krack** ; **Cabinet d'avocats Luc Defraiteur** ; **Clifford Chance** ; **DBB Association Avocats (Defenso)** ; **Draps Oosterbosch SRL** ; **DVClex** ; **Elegis** ; **Eric Lemmens SPRL** ; **Eubelius** ; **Everest Law** ; **Faber Inter** ; **FLHM** ; **Henry & Mersch** ; **Intakt Law SCRL** ; **HSP** ; **Interventus** ; **Jan Meerts BV Advocatenkantoor** ; **Janson Baugniet SCRL** ; **Jean-Pierre Fierens** ; **Johan du Mongh BV** ; **Kaufhold & Reveillaud** ; **Lefevre Arbitration SRL** ; **Leges** ; **Lexing** ; **Lexlitis Liège** ; **Libra** ; **Meritius** ; **Molders-Pierre** ; **Mosal** ; **Parallaxe** ; **Partsch Lebbe** ; **Philippe de Jaegere BV** ; **Schoups** ; **Simont Braun SRL** ; **Stibbe BV** ; **Van Olmen & Wynant** ; **Vega** ; **Wery Legal**.

Bedankt en tot binnenkort!

**Een conferentie georganiseerd door
Advocaten Zonder Grenzen**

met financiële steun van Directie-generaal Ontwikkelings-
samenwerking en Humanitaire Hulp.

Belgium

partner in development

12 < 13 oct 2022

BRUSSELS

LAWYERING

FOR CHANGE

by Avocats Sans Frontières

A Avocats
Sans Frontières
SF

Belgique

partenaire du développement